

Niet lezen!

Open brief, doorgeven aan uw zoon of dochter

drs. F. Matser – kolonel van de militair psychologische en sociologische dienst*

Als je op het punt staat om een havo- of vwo-diploma te halen, kan het zeker geen kwaad eens stil te staan bij het werk van je vader of moeder: militair. Zelf heb ik dat 29 jaar geleden ook gedaan. Ik heb toen gekozen voor een (loop-)baan als officier bij de krijgsmacht en heb daar tot op de dag van vandaag geen spijt van. In dit verhaal wil ik vanuit mijn eigen ervaring iets vertellen over de opleiding tot officier en het werken bij Defensie.

Er is de laatste jaren bij Defensie veel veranderd. Vijftien jaar geleden kwam je bijvoorbeeld bij de landmacht zelden verder dan de Lüneburger Heide. Daar werd vijf keer per jaar de verdediging van West-Europa tegen de Russen beoefend. Dat was toen ook de belangrijkste taak, maar sinds de dreiging uit het Oosten grotendeels weggevallen is, zijn daar tal van nieuwe taken bijgekomen. Voorbeelden hiervan zijn het bieden van humanitaire hulp bij catastrofes over de hele wereld en het bijdragen aan de handhaving van de vrede in tal van crisisgebieden. Bosnië, Kosovo, Irak, Afghanistan, Eritrea – de lijst is te lang om op te noemen. Bij de uitvoering van deze taken speelt Nederland een belangrijke rol. In de afgelopen jaren worden jaarlijks zo'n 3.000 tot 4.000 Nederlandse militairen uitgezonden.

Mede door deze nieuwe taken is het in vrijwel alle geledingen van de maatschappij duidelijk geworden dat, indien Nederland een bijdrage wil leveren aan de oplossing van de vele problemen op deze wereld, een goed uitgerust en professioneel leger onmisbaar is. Veel mensen die in de jaren zestig en zeventig nog kritisch stonden tegenover de krijgsmacht, zijn nu enthousiast over de deskundige en voortvarende wijze waarop Nederland, samen met andere landen, deze nieuwe opdrachten uitvoert.

* Op deze plaats vindt u afwisselend een bijdrage van commodore E.J. Oliemans en kolonel F. Matser, beide werkzaam bij het Commando Dienstcentra (CDC).

Defensie maakt voor die nieuwe taken alleen nog maar gebruik van goed opgeleide en gemotiveerde beroepsoldaten. Natuurlijk stelt dit ook hoge eisen aan de mannen en vrouwen die aan deze soldaten leiding moeten geven. Mannen en vrouwen zoals jouw vader of moeder. Defensie probeert dan ook ieder jaar weer gezonde en sportieve middelbare scholieren te vinden die het aandurven om, na een degelijke opleiding, voor 'de troep' of 'op de brug' te gaan staan als officier.

Een officier moet leidinggeven aan andere militairen. Zou jij zelf een gevaarlijke opdracht uitvoeren voor iemand, alleen maar omdat die persoon een paar sterren op z'n schouder heeft? Nee toch zeker! Zo werkt dat ook niet bij de Nederlandse krijgsmacht. Leiderschap moet je verdienen. Een officier krijgt daarom een zeer gedegen opleiding, waarin voorbeeldgedrag, vakkennis en verantwoordelijkheidsgevoel stap voor stap worden ontwikkeld. Bovendien moet hij of zij het leuk vinden om in een team te werken en niet bang zijn daarbij het voortouw te nemen. Ten slotte moet een officier beschikken over een goede lichamelijke conditie, want leidinggeven in het leger betekent niet alleen denkwerk, maar ook dat er regelmatig stevig moet worden aangepakt. Deze combinatie van denken en doen is mij de afgelopen 29 jaar heel goed bevallen.

Met ingang van 2006 lopen alle wegen om officier te worden via één opleidingsinstituut: de Nederlandse Defensie Academie (NLDA) met vestigingen in Breda (KMA) en Den Helder (KIM). Daar worden alle officieren opgeleid. Je kunt er relatief korte opleidingen van een jaar volgen of een langere opleiding van vier jaar.

Om toegelaten te worden tot de officiersopleiding heb je zoals gezegd een havo- of vwo-diploma nodig. Daarnaast moet je nog een selectie ondergaan. Mocht de indruk zijn ontstaan dat je een soort supermens moet zijn om naar de NLDA te

mogen, dan moet je dat snel weer vergeten. Bij de selectie wordt vooral gekeken op bepaalde eigenschappen in aanleg aanwezig zijn. Gekeken wordt vooral naar teamgeest, bereidheid om verantwoordelijkheid te dragen en sociale vaardigheden. Gelukkig blijken heel wat jonge mensen hierover te beschikken, dus waarom jij niet? Als je een uitdagende baan zoekt met een flinke dosis afwisseling, dan maak je een goede keus door 'cadet' of 'adelborst' te worden.

De opleidingen aan de NLDA zijn gebaseerd op drie pijlers: vakkennis, sport en leiderschap. Ik wil ze hieronder stuk voor stuk kort toelichten.

In de eerste plaats vakkennis. Deze pijler bestaat uit een degelijke militaire training. Daarna leer je in het kader van de wetenschappelijk opleiding kritisch te denken. Deze opleiding, die in samenwerking met een aantal Nederlandse universiteiten verzorgd wordt, is over enige jaren ook officieel erkend, zodat je na afloop je Bachelor-diploma krijgt en later je Master kunt halen.

In de tweede plaats de sport. Tijdens alle officiersopleidingen wordt hier veel aandacht aan besteed. Je moet daarbij niet alleen denken aan hardlopen of voetballen, maar ook aan niet-alledaagse sporten zoals bergbeklimmen, zeilen, schieten en parachutespringen. Dit zijn stuk voor stuk zaken waar ik nu, jaren later, nog goede herinneringen aan heb. Je eerste parachutesprong en je eerste rotswandafdeling zijn momenten die je niet meer vergeet. Op deze wijze leer je om stap voor stap je grenzen te verleggen op een manier die geen enkele andere opleiding in Nederland je kan bieden.

De derde pijler is leiderschap. Zowel bij de wetenschappelijke opleiding als tijdens oefeningen in de praktijk, leer je leiding te geven en te ontvangen. Daarbij speelt ook het 'corps' (een overkoepelende organisatie van verenigingen waar alle cadetten en adelborsten lid van zijn), een belangrijke rol. Alle functies binnen de talrijke verenigingen op de NLDA worden daarom vervuld door de studenten zelf. Zo krijg je al vroeg de kans om ervaring op te doen met organiseren en leidinggeven.

Tijdens de meeste van de bovenstaande activiteiten verblijf je intern. Het zal duidelijk zijn dat deze periode, waaraan ik nog steeds met plezier terugdenk, een belangrijke stempel heeft gedrukt op mijn leven.

Na de opleiding word je als officier geplaatst bij een van de vele eenheden van Defensie. Je werk kan, al naar gelang je eigen voorkeur en talenten, variëren van het commanderen van een eenheid van de luchtmobiele brigade tot helikopter- of straaljagerpiloot of kapitein van een schip, want Defensie is een ongekend veelzijdig bedrijf.

Je moet zeker geen huismus zijn, want een Nederlandse officier werkt overal ter wereld. Voor mijn werk ben ik de laatste jaren onder meer geweest in Polen, Hongarije, België, Bosnië, Kroatië, Canada, Engeland, Duitsland, Amerika, Australië en Tsjechië. Veel van mijn collega's kunnen aan dit rijtje nog Irak, Afghanistan, Eritrea, Cambodja, Italië, Libanon en Egypte toevoegen.

Soms betrof dit werkzaamheden voor een periode van enkele jaren, maar vaak bleef hun verblijf beperkt tot enkele maanden of weken voor uitzendingen, oefeningen of internationaal overleg. Dit is het gevolg van het feit dat de nieuwe taken van Defensie vrijwel altijd worden uitgevoerd in samenwerking met buitenlandse partners. Vroeger waren dit vooral de NAVO-bondgenoten, maar de laatste jaren zijn daar heel wat nieuwe landen bijgekomen.

Na de opleiding word je regelmatig bijgeschoold. Je zult dan ook vaak nieuwe cursussen moeten volgen. Vrijwel altijd worden deze opleidingen verzorgd en/of betaald door Defensie. Hoeveel opleidingen je doet en op welk gebied, ligt in de eerste plaats aan je eigen interesse. Wel zijn sommige cursussen noodzakelijk om te kunnen worden bevorderd.

Sommige officieren zal het zo, door hard werken en veel studeren, lukken de hoogste trede in de militaire hiërarchie te bereiken en generaal of admiraal te worden. Dat is natuurlijk niet voor iedereen weggelegd en is ook niet het belangrijkste. Eén ding is zeker, terugkijkend heb ik geen spijt van de beslissing die ik in 1976 heb genomen om de officiersopleiding te volgen.

Als jij na dit verhaal denkt dat die keus misschien ook wat voor jou is, kun je het beste een afspraak maken voor een informatiedag. Natuurlijk kun je ook wat aan je vader of moeder vragen. Zij hebben het nummer wel, maar jij vindt het waarschijnlijk sneller op het internet. Misschien komen we elkaar dan over een paar jaar wel tegen, ergens in de wereld.

TEGEGENWICHT